

UITSPRAAK no. 43 van de Verbondscommissie Samenloop inzake "uit showroom gestolen BMW".

Betreft: uitgebreide zakenverzekering/cascoverzekering voor automobiel- en garagebedrijven

Partijen: Verzekeraar A

en

Verzekeraar B

Verzekeraar A en Verzekeraar B hebben zich ter verkrijging van een uitspraak van de Verbondscommissie Samenloop tot deze commissie gewend ter beslechting van een geschil dat tussen partijen gerezen is.

Feitelijke gegevens

Op 6 juni 1986 is uit de showroom van de BMW dealer X een tot de verkoopvoorraad behorende BMW gestolen. Deze was afkomstig van de importeur, BMW Nederland, die daarvan eigenaar was gebleven. Op de plaatsingsovereenkomst waren van toepassing de voorwaarden van het "BMW voorraad- en financierings-systeem". X heeft een uitgebreide zakenpolis afgesloten bij Verzekeraar A, waarop onder andere de in voorraad aanwezige auto's zijn meeverzekerd tegen diefstal en hij heeft bij Verzekeraar B een cascoverzekering voor automobiel- en garagebedrijven afgesloten. Partijen verschillen van mening over de vraag wie dekking moet verlenen voor de veroorzaakte schade.

Het geschil

De memorie van eis van Verzekeraar A is als volgt samen te vatten:

Naar de mening van Verzekeraar A heeft Verzekeraar B ten onrechte geweigerd tot een schadevergoeding over te gaan. En na daartoe te zijn aangesproken, is Verzekeraar A alsnog tot betaling van de schade overgegaan, hoewel zij meent daartoe op grond van haar polisvoorwaarden in samenhang met de polisvoorwaarden van Verzekeraar B niet gehouden te zijn. In de toepasselijke polisvoorwaarden van de bij Verzekeraar A afgesloten uitgebreide zakenpolis is in artikel a lid 2 bepaald dat goederen die op een speciale polis zijn verzekerd ten aanzien van de evenementen waartegen zij op de speciale polis zijn gedekt niet onder de bij Verzekeraar A gesloten verzekering zijn begrepen. De zogenaamde "Casco verzekering voor automobiel- en garagebedrijven" die verzekerde bij Verzekeraar B heeft afgesloten is volgens Verzekeraar A te beschouwen als een speciale polis in de zin van artikel a lid 2 van de uitgebreide zakenpolis. Op deze speciale polis is ondermeer gedekt diefstal van personenauto's die ten tijde van de gebeurtenis niet ouder zijn dan 60 maanden en eigendom zijn van verzekeringnemer. Ten tijde van de bovengenoemde diefstal was ten aanzien van de ontvreemde BMW een eigendomsvoorbehoud van kracht op grond van de verkoop- en leveringsvoorwaarden voor BMW-automobielen tussen de importeur BMW Nederland B.V. en de dealer X

Verzekeraar B is van mening dat op grond van het eigendomsvoorbehoud de juridische eigendom van de bewuste BMW rust bij BMW Nederland B.V. en dat derhalve X geen aanspraak kan maken op enige vergoeding krachtens de met Verzekeraar B gesloten verzekeringsovereenkomst, omdat het begrip "eigendom" ex artikel p van de algemene voorwaarden slechts ziet op de juridische eigendom.

Verzekeraar A acht het standpunt van Verzekeraar B niet juist en wel op grond van de volgende overwegingen:

Krachtens de vorenvermelde verkoop- en leveringsvoorwaarden is de dealer, in casu X, verplicht de onder eigendomsvoorbehoud geleverde automobielen te verzekeren. Mede gezien het feit dat in ieder geval de economische eigendom van de bewuste BMW bij de dealer rustte had deze wel degelijk een te verzekeren belang. Reden waarom X de speciaal voor het automobiel- en garagebedrijf bedoelde verzekering bij Verzekeraar B heeft gesloten.

Het standpunt van Verzekeraar B leidt er toe dat, gezien de veelvuldigheid waarmee eigendomsvoorbehouden worden gemaakt binnen de autobranche, veel dealers een risico lopen wat niet verzekerd blijkt te zijn. Dit kan niet de bedoeling van Verzekeraar B zijn geweest. Ware dit wel het geval dan zou Verzekeraar B haar polisvoorwaarden in die zin duidelijker hebben moeten redigeren, dat de verzekering uitdrukkelijk slechts van kracht is voor personenauto's die juridisch eigendom zijn van de verzekeringnemer.

Ten slotte acht Verzekeraar A Verzekeraar B subsidiair gehouden tot schadevergoeding op grond van artikel q van de algemene voorwaarden. De ontvreemde BMW was ten tijde van de diefstal in gebruik als showroom-model en derhalve in gebruik voor bedrijfsdoeleinden, in verband met en binnen de hoedanigheid waarin de verzekeringnemer is verzekerd.

In zijn memorie van antwoord stelt Verzekeraar B:

"Het betreft onzerzijds een Casco-verzekering voor automobiel- en garagebedrijven. De omvang van de dekking is omschreven in artikel p:

"De verzekering is van kracht voor personen- en bestelauto's tot 3500 kg laadvermogen, die ten tijde van de gebeurtenis niet ouder zijn dan 60 maanden en **eigendom** zijn van:

1. **verzekeringnemer** en/of **zijn echtgenote**,
2. indien verzekeringnemer een rechtspersoon is, bovendien zijn **bestuursleden** en/of **hun echtgenoten**,
3. **ieder ander**, mits met de auto op de openbare weg wordt gereden en deze een handelaarskentekenplaat voert, dat behoort bij een aan verzekeringnemer afgegeven bijzonder kentekenbewijs, dat zijn geldigheid niet heeft verloren."

Wij hebben dit artikel voorzover van belang nog eens geciteerd en de relevante begrippen vetgedrukt om aan te tonen dat onder "eigendom van" verstaan moet worden: het eigendomsrecht als genoemd in art. 625 BW, dat wil zeggen het recht op het exclusieve vrije genot van en de volstreekte beschikkingsbevoegdheid over een zaak. De wet kent niet het begrip economische eigendom. Als er sprake was geweest van het meeverzekerden van een in enige vorm (en die zijn er legio) beperkt eigendomsrecht, dan had daarvan uitdrukkelijk melding moeten worden gemaakt in de polisvoorwaarden, quod non.

Blijkens de beide schade-aangifteformulieren was de op 6-6-1986 gestolen auto eigendom van BMW-Nederland, behorend tot handelsvoorraad van verzekerde". De auto viel onder de voorraadfinancieringsovereenkomst tussen BMW-Nederland en verzekeringnemer, en dus niet primair de Verkoop- en Leveringsvoorwaarden voor BMW-automobielen. Uit deze overeenkomst blijkt duidelijk dat BMW-Nederland zich het volle eigendomsrecht had voorbehouden, dat, zolang dat eigendomsrecht bij haar berustte en de auto nog niet was verkocht (aan de dealer), de dealer geen enkele zeggenschap over de auto had en dat pas na volledige betaling van de verkoopprijs door de dealer aan BMW-Nederland het eigendomsrecht met betrekking tot de auto overgaat op de dealer.

Door dit eigendomsvoorbehoud is ook niet een oneigenlijk eigendomsrecht, eigendom in economische zin, overgedragen. Weliswaar kent de voorraadfinancieringsovereenkomst een verzekeringsplicht voor de dealer, maar daaraan was in dit geval niet voldaan middels de bij Verzekeraar B gesloten overeenkomst aangezien deze alleen dekking biedt voor auto's die juridisch eigendom zijn van verzekeringnemer, etc. (art. p van de polisvoorwaarden). In die verzekeringsbehoefte voorziet kennelijk wel de polis van Verzekeraar A, aangezien deze onder andere dekking geeft tegen diefstal van de in voorraad aanwezige auto's van derden.

Art. a lid 2 van de polis van Verzekeraar A is niet van toepassing, aangezien onze polis geen dekking verleent.

De subsidiaire verwijzing naar artikel q van onze polisvoorwaarden snijdt geen hout. Immers waar in artikel p impliciet een definitie van het begrip "auto's" in het kader van de dekkingsomvang wordt gegeven, zal duidelijk zijn dat waar verder in de voorwaarden over "de auto" en "auto's" wordt gesproken (zie bijvoorbeeld de artt. onder "vergoedingen"), hiermee steeds bedoeld wordt op de in artikel p omschreven voertuigen, tenzij sprake is van een onder artikel r genoemde uitsluiting. Artikel q mag uiteraard niet uit de context van de totale polisvoorwaarden worden gehaald.

Wij menen hiermee voldoende duidelijk te hebben gemaakt, waarom in dit geval geen sprake is van samenloop als bedoeld in artikel 2 van uw Reglement en Verzekeraar A terecht onder haar polis tot uitkering is overgegaan"

Overwegingen van de commissie

Dit geschil is als samenloopgeschil aan de commissie voorgelegd overeenkomstig artikel 2 sub 2 van haar reglement, op grond waarvan de commissie dit geschil in behandeling neemt.

De commissie stelt vast dat de uitgebreide zakenpolis van Verzekeraar A dekking geeft tegen de schade ten gevolge van de diefstal van de BMW.

Verzekeraar A beroept zich op een uitsluiting van dekking ten aanzien van goederen die op een speciale verzekering zijn gedekt, als hoedanig Verzekeraar A de bij Verzekeraar B lopende verzekering aanmerkt. De commissie stelt vast dat deze uitsluiting van Verzekeraar A in artikel a lid 2 onderdeel uitmaakt van artikel a, genoemd: Bijzondere bepalingen. In lid 1 van artikel a wordt het begrip inventaris en goederen, zijnde de gedekte roerende goederen, gedefinieerd. Motorrijtuigen, met uitzondering van bromfietsen, worden uitdrukkelijk uitgesloten en vallen derhalve niet onder de verzekerde goederen. De commissie stelt vervolgens vast dat op het voor deze verzekering van Verzekeraar A geldende polisblad in artikel 2 auto's met name genoemd worden als zijnde verzekerde goederen. De commissie wijst erop dat een getypte tekst, zoals die van artikel 2 van het polisblad, prevaleert boven een gedrukte tekst, zoals van artikel a lid 2 van de polisvoorwaarden. De commissie constateert derhalve dat artikel 2 van het polisblad van Verzekeraar A artikel a van de polisvoorwaarden buiten werking heeft gesteld zodat het beroep van Verzekeraar A op artikel a lid 2 geen nadere bespreking behoeft, nog geheel daargelaten de vraag of een beroep op deze polisbepaling gegrond zou zijn.

De commissie constateert dat ingevolge artikel 2 van het polisblad van Verzekeraar A auto's in eigendom van verzekerde alsmede auto's van derden slechts als gedekt worden beschouwd op deze polis voorzover zij niet of onvoldoende elders zijn verzekerd.

De commissie stelt vervolgens vast dat ingevolge artikel p van de polisvoorwaarden van de bij Verzekeraar B lopende cascoverzekering voor automobielen en garagebedrijven deze verzekering van kracht is voor personenauto's die in eigendom zijn van de verzekeringnemer.

De commissie constateert dat de onderhavige BMW op grond van het door BMW-Nederland gemaakte eigendomsvoorbehoud in de met de dealer X gesloten voorraadfinancieringsovereenkomst niet in eigendom toebehoorde aan X. Uit de stukken blijkt niet dat de betreffende auto door X is gekocht, zodat van een eigendomsovergang geen sprake zal zijn geweest; zelfs indien wel sprake zou zijn geweest van een koopovereenkomst dan gold er een eigendomsvoorbehoud totdat volledige betaling door X aan BMW had plaatsgevonden.

De commissie stelt echter vast dat Verzekeraar B in artikel q van de polisvoorwaarden bepaalt dat de verzekering mede van kracht is voor auto's, welke ten tijde van de gebeurtenis in gebruik zijn voor bedrijfsdoeleinden, in verband met en binnen de hoedanigheid waarin de verzekeringnemer is verzekerd. De commissie stelt vast dat uit de overgelegde gegevens blijkt dat in dit geval sprake was van gebruik van de BMW voor bedrijfsdoeleinden. Het plaatsen van auto's in de showroom van een dealer teneinde de verkoop te bevorderen is namelijk in het kader van het uitoefenen van het autoverkoopbedrijf gebruikelijk en noodzakelijk. De commissie is van oordeel dat uit de woorden: "is mede van kracht ..." in artikel q van de polisvoorwaarden van Verzekeraar B, in samenhang met het opschrift "insluitingen" boven dat artikel, volgt dat ten aanzien van voor bedrijfsdoeleinden gebruikte auto's niet het in artikel p genoemde recht van eigendom bij verzekeringnemer vereist is. In deze opvatting wordt de commissie gesterkt door het feit dat anders de insluiting op dit punt zinledig is: voorzover auto's in gebruik voor bedrijfsdoeleinden het eigendom zijn van verzekeringnemer, zijn deze immers reeds volgens artikel p verzekerd. De commissie kan derhalve Verzekeraar B niet volgen in zijn stelling dat de dekking van auto's in gebruik voor bedrijfsdoeleinden alleen geldt voor die auto's welke het eigendom zijn van de verzekeringnemer; voor de beantwoording van de dekkingsvraag kan dit criterium niet beslissend zijn zodat de polis van Verzekeraar B eveneens dekking biedt.

Conclusie

De commissie concludeert dat in dit geval sprake is van samenloop van dekking als bedoeld in artikel 2, sub 3 van het reglement van de Verbondscommissie Samenloop. De commissie concludeert dat beide polissen in beginsel dekking bieden. De polis van Verzekeraar B gaat echter voor nu deze een primaire dekking biedt, terwijl de polis van Verzekeraar A slechts auto's van derden dekt, voorzover zij niet of onvoldoende elders zijn verzekerd.

Bindend advies

Partijen hebben zich tot de commissie gewend met het verzoek een bindend advies te geven ter beslechting van een geschil dat tussen partijen gerezen is. De commissie geeft als bindend advies dat Verzekeraar B primair dekking zal dienen te verlenen.

's-Gravenhage, 24 november 1987

De Verbondscommissie Samenloop

De voorzitter

mr H.O.Th. Hugenholtz

De secretaris

mevr. mr W.H. van der Velde - Meijer